

MANIFEST EN DEFENSA DE LA SALUT DE TOTES LES PERSONES DE CATALUNYA

En temps de crisi, més atenció primària.

100 dies després de la constitució del nou Govern de la Generalitat les entitats científiques i professionals signants volem manifestar la nostra preocupació pels anuncis de disminució del pressupost dedicat a la salut i, en especial, a l'atenció primària i la salut pública. Considerem que les mesures anunciades no garanteixen el manteniment dels actuals nivells de serveis de salut a la població i la qualitat de la prestació. Cal una reforma en profunditat del sistema públic de salut, en especial del model de gestió.

En moments de crisi econòmica i dèficit pressupostari, cal analitzar quina seria la despesa raonable per càpita en sanitat a Catalunya, tenint en compte dades dels països del nostre entorn europeu amb nivells de renda similars i un pressupost sanitari per càpita més elevat. Cal també una anàlisi detallada de les bosses d'ineficiència del sistema sanitari per dirigir les actuacions a millorar-les i no una disminució indiscriminada del pressupost com sembla que es planteja.

Actualment, a Catalunya el pressupost destinat a l'atenció primària està al voltant del 15% del total de la despesa sanitària, lluny encara del 25 % dels països més avançats. Estudis científics internacionals demostren que els sistemes públics de salut centrats en l'atenció primària obtenen millors resultats en salut i qualitat amb una despesa econòmica menor. Les mesures anunciades pel Departament de Salut no tenen en compte aquesta premissa, i es planteja un pla de continuïtat del model actual sense reformes, però amb menys pressupost. Centrar les accions de forma gairebé exclusiva en els temes econòmics sense reorientar estratègicament el sistema només afavorirà la repetició de situacions com l'actual en la qual es posa en risc la pròpia sostenibilitat del sistema públic.

Les conseqüències de no disposar d'una atenció primària, una salut comunitària i una salut pública potents també comporta fer menys prevenció i promoció de la salut, amb impacte de futur sobre el nivell de salut de la població. Per altra banda, una atenció primària que, per manca de recursos, no pot assumir el pes de l'atenció als pacients que originen la major part de la despesa (persones grans i amb patologies cròniques, comorbiditat i pluripatologies) fa que el conjunt del sistema sigui menys eficient, al transferir una part important de l'activitat assistencial a l'hospital on, tant els costos com la iatrogènia són molt més elevats.

Al nostre sistema sanitari s'ha produït una reforma de l'atenció primària, però no ha estat així en l'anomenada atenció "especialitzada" i als hospitals. Pensem que cal un fort impuls polític per generar una reforma en profunditat del model, tant a nivell de l'atenció primària com hospitalària que doni millor resposta a les necessitats dels ciutadans i que el faci més eficient. Cal optimitzar els serveis hospitalaris, centrant-los en l'atenció a patologies complexes que requereixen ingrés o no poden ser ateses a l'atenció primària i desenvolupar el seu paper de suport i consultoria als professionals del primer nivell.

L'estructura de gestió dels sistema sanitari català és extremadament complexa i fortament burocratitzada, fragmentada i repetitiva. Cal simplificar les estructures de gestió dels dispositius assistencials, però també dels no assistencials i en especial del propi Departament i el Catsalut, evitant duplicitats no necessàries. També cal

racionalitzar la xarxa dels múltiples proveïdors d'atenció primària afavorint les fusions, les sinèrgies i les col·laboracions per tal de reduir les despeses de gestió, i afavorir l'eficiència mitjançant l'economia d'escala.

Està àmpliament descrit que els determinants de la salut de la població estan relacionats amb les condicions de vida i treball de les persones. Des de la salut pública es pot emfatitzar en la necessitat de treballar també en les polítiques de salut que no són de l'àmbit sanitari. En aquests moments el finançament de la salut pública és clarament insuficient (al voltant de l'1% del pressupost sanitari).

Els professionals de l'atenció primària i la salut pública de Catalunya volem contribuir decididament a l'esforç per racionalitzar el sistema de salut del nostre país, i és per això que proposem prioritzar les mesures següents:

- **Revisar l'evidència** disponible sobre algunes de les **activitats assistencials, preventives i de promoció de la salut** (unitats hospitalàries de tabac, menopausa, fibromiàlgia, pla de calor, exercici físic, PADES, UFFIS, hospitalització domiciliària, alguns programes poblacionals de cribratge, noves vacunes per grups de baix risc, centrals de trucades per seguiment de patologies cròniques, etc.). Centrar les actuacions dels professionals en aquelles que hagin demostrat que generen bons resultats en salut a un cost assumible. Els recursos alliberats d'aquestes partides s'han d'incorporar (tots o en part) als serveis propis de l'atenció primària.
- **Major participació de l'atenció primària en la gestió clínica i assistencial:** llibertat d'elecció d'hospital i especialista prioritzant la qualitat i l'accessibilitat amb l'objectiu de reduir les llistes d'espera per a la consulta o les proves complementàries a un termini definit per cada patologia. L'atenció primària ha d'exercir el paper de **coordinador del pas del pacient pels serveis, especialment els relacionats amb l'atenció al malalt crònic**. Aquesta és la millor forma de facilitar l'accés de la població d'una manera ordenada i àgil a l'atenció sanitària i social, mitjançant la seva capacitat clínica en un entorn de treball multidisciplinari.
- **Gestió específica de l'atenció primària**, coordinada amb la gestió hospitalària però clarament individualitzada i situada en un marc d'igualtat, en totes les entitats proveïdores, especialment si es manté l'actual sistema de pagament, en un cas per pacient assignat i en l'altre per activitat, que representen interessos clarament divergents. La gestió s'ha d'adreçar a la coordinació entre nivells per garantir la continuïtat assistencial, millorar la resolució, disminuir les tasques burocràtiques i les pràctiques poc efectives i poc eficients.
- **Potenciar la salut en totes les polítiques**, impulsant la creació de comissions on participin diferents conselleries. És necessari enfortir les polítiques públiques per poder millorar la salut de la població i disminuir les desigualtats en salut.
- **Reorientar el sistema sanitari vers les necessitats i problemes prioritaris de la ciutadania**, en lloc de centrar-se com fins ara en els elements estructurals. Promoure la integració funcional, en el marc territorial, del sistema i dels serveis que han de formar part d'una moderna atenció primària i salut

comunitària, en la qual els serveis de salut mental, salut pública i socials també han de jugar un paper protagonista.

El necessari estalvi que ara s'imposa no pot afectar d'igual manera tots els serveis. Cal utilitzar criteris que discriminin l'efectivitat i l'eficiència. L'Atenció Primària està infradotada en relació a l'atenció secundària i hospitalària, motiu pel qual una disminució del pressupost del 10% tindria greus efectes. **La reducció de la despesa no pot afectar la dotació de personal.** S'hauria de centrar en les despeses administratives i de gestió, en canvis en la política de compres o en la disminució de la prescripció induïda.

Les entitats que signem aquest comunicat volem fer també una crida als professionals per tal que assumim un major protagonisme en la nostra acció assistencial, que prenguem consciència de les capacitats de millora que tenim i que les utilitzem en la defensa de la salut dels ciutadans

Per això, volem que l'atenció sanitària se centri en el pacient, fent de l'atenció primària l'eix d'un sistema sanitari més just, més eficient i més sostenible.

AIFICC (Associació d'Infermeria Familiar i Comunitària de Catalunya)

CAMFiC (Societat Catalana de Medicina Familiar i Comunitària)

semFYC (Sociedad Española de Medicina Familiar y Comunitària)

CAPS (Centre d'Anàlisi i Programes Sanitaris)

ICF (Institut Català de Farmacologia)

FoCAP (Fòrum Català d'Atenció Primària)